

Un gran catàleg d'una gran ciutat

Barcelona llibres: 2021-2022. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2021. 104 p. Disponible també en línia a: https://issuu.com/bcncat/docs/cat_2021_def

Fa uns mesos, l'Ajuntament de Barcelona va publicar, en paper i en línia, el catàleg de les seves publicacions en venda. El catàleg d'una editorial és un recurs excel·lent per conèixer les senyes d'identitat de l'empresa, els objectius que s'ha marcat, el públic a qui s'adreça... Si la missió d'una editorial és publicar llibres, el seu catàleg és la constatació que aquest objectiu s'ha assolit, i de quina manera. La temàtica, l'estètica, la ideologia de l'editorial es deixen veure a través de les pàgines del seu catàleg. Un catàleg coherent és senyal de solvència, de feina ben plantejada, d'objectius clars i assolits.

Les edicions institucionals representen aproximadament el 10 % del total de la producció estatal (tant en nombre d'agents editors com en nombre de títols).^[1] Els agents editors institucionals són aquelles entitats sense ànim de lucre finançades pels pressupostos públics. Entre ells, hi trobem òrgans de l'administració, tant local (ajuntaments i diputacions), autonòmica (els serveis centrals de publicacions de les autonomies i les múltiples entitats que en depenen) i central (a més de la vintena de ministeris, cal comptar-hi centenars d'òrgans que hi són adscrits). Igualment, en formen part les entitats de caràcter acadèmic: les universitats, el CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas), els museus i les acadèmies pròpiament dites (de la llengua, d'història, de belles arts...).

Les publicacions que treuen a la llum aquestes editorials es caracteritzen per uns trets propis. Pel que fa al contingut, hi són característics els treballs tècnics, especialitzats, normatius, que van adreçats a professionals o estudiosos. Però no es descarten les publicacions de caràcter sumptuós, editades amb tot luxe de mitjans. Una altra característica és la dificultat de la distribució. Si bé les publicacions institucionals que es posen a la venda compten amb un codi ISBN, que permet el seu control a partir de la [base de dades de l'ISBN de consulta gratuïta](#) (o de la paral·lela [DILVE](#), amb dades enriquides), n'hi ha moltes que es publiquen de manera no venal, i aquestes escapen a aquest control.

Per sort, disposem d'algunes eines bibliogràfiques per identificar les publicacions oficials. Per un cantó, el [Catálogo de publicaciones de la Administración General del Estado: CPAGE](#), amb el qual podem informar-nos (i

comprar) les publicacions del nivell central de l'Administració (no pas les de les autonomies, diputacions i ajuntaments), també del CSIC. Per la seva banda, les editorials universitàries compten amb [Unebook](#), base de dades de les seves publicacions, des de la qual també ofereixen la venda directa al públic.

Els catàlegs editorials en si mateixos, com a publicacions que també són, mereixen igualment una feina acurada d'edició perquè compleixin la seva finalitat principal, de difusió de la producció, sense ignorar la imatge general de la casa. És cert que hi ha molts catàlegs –la majoria– que són mers instruments comercials, que no pretenen sinó facilitar les comandes de manera eficient.

En aquest blog hem tractat anteriorment de catàlegs exemplars, que van molt més enllà de ser meres eines publicitàries. Són peces essencials per a l'estudi de la història de les editorials. Per exemple, el catàleg retrospectiu d'Anagrama (1969-2019), [ressenyat magistralment](#) per Josep Mengual, o el catàleg de l'Associació de Bibliòfils de Barcelona (1944-2019) elaborat per Albert Corbeto, [ressenyat per Teresa Costa-Gramunt](#).

El cas que ens ocupa és el catàleg de l'Ajuntament de Barcelona, ciutat que reuneix diverses característiques que la fan singular. Per una banda, és la capital d'un país que té en la cultura un dels seus valors primordials; de l'altra, el 2015 Barcelona va ser designada per la Unesco com una de les ciutats de la literatura. Amb aquests trets distintius, hem d'esperar una producció editorial àmplia, de qualitat i amb un fort component literari. I, com és d'esperar, les publicacions de l'Ajuntament de Barcelona tenen aquesta ciutat com un dels seus arguments principals. Tant amb obres descriptives de l'urbanisme i l'arquitectura, com de la seva història, personatges, vida als barris...

El catàleg es presenta en dues parts: primerament es mostra una selecció de títols classificats en deu grans matèries, amb un resum de cadascun (p. 7-46). La segona part consisteix en el catàleg complet dels llibres en venda, organitzats per les mateixes matèries, i dins de cada categoria, alfabèticament pels títols (p. 47-96). De cada publicació es reproduïx la coberta i se'n donen les dades bàsiques (10 notícies per pàgina). Per acabar, un útil i necessari índex alfabètic de títols, que permet recuperar còmodament qualsevol de les publicacions. Com a bibliotecari, no em sé estar de senyalar que és costum que els articles inicials dels títols no es tinguin en compte per l'alfabetització; així, «La sardana a Barcelona» hauria d'anar a la S de «sardana», i no pas a la L de «la». No hi trobem un altre índex molt comú en repertoris bibliogràfics: el d'autors i il·lustradors. Llàstima.

En total són 410 títols. Si analitzéssim estadísticament les paraules que formen els títols, veuríem que la més repetida és, justament, «Barcelona», amb 210 aparicions, a molta distància de «ciutat», que és la segona paraula més repetida (35 casos), seguida de «sant», «abans», «recull» i «història», amb 20, 19, 18 i 17 casos, respectivament. «Catalunya» i «desapareguda», apareixen a continuació, amb 13 casos cadascuna. Entre tants títols, uns quants fan referència al món del llibre, la lectura i les biblioteques. Ens n'hem procurat fer ressò en aquest blog, [publicant-ne ressenyes](#) a mesura que apareixien.

En conclusió, un bon producte editorial sobre les publicacions en venda de l'Ajuntament del cap i casal, entre les quals hi ha 218 coedicions (amb una nòmina llarga d'editorials): una bona pràctica per compartir beneficis i despeses, i evitar així que la iniciativa pública resti negoci a la privada. L'enfocament del

contingut, dirigit pel Consell d'Edicions i Publicacions, ens sembla ben encertat, i l'actual directora de Serveis Editorials, Núria Costa Galobart, mereix un aplaudiment per la feina feta, com la resta de l'equip.

[Amadeu Pons](#)

Coordinador de l'[Escola de Llibreria](#)

[1] Segons les darreres dades oficials disponibles, del 2019, de la [Panorámica de la edición española de libros](#), el total d'agents editors pertanyents al sector públic a Espanya era de 305; les editorials privades, 2.864. Aquell any, els primers van inscriure 8.665 codis ISBN, mentre que les editorials privades en van demanar 81.408 (p. 22 i 37).